

Fråga till kommunstyrelsens ordförande Erik Pelling, 2021-05-26

Konkurrerande anbud

Det är av stor betydelse att Inköpsverksamheten inom Uppsala kommun är professionell på alla sätt. Det innebär både hur upphandlingar utformas, hur kommunens verksamheter stöttas med inköpsrelaterade frågor, hur leverantörsuppföljningar bedrivs samt hur risker för korruption minimeras. En del av att bedriva ett professionellt inköpsarbete är att säkerställa att det finns konkurrerande anbud. I ljuset av hur viktig inköpsverksamheten är för kommunens verksamhet vill jag ställa nedan fråga till kommunstyrelsens ordförande:

Säkerställer alltid kommunens inköpsverksamhet att upphandlingarna utformas på ett sätt så att det alltid kommer konkurrerande anbud?

Om kommunen enbart får ett anbud, omarbetas då upphandlingen för att säkerställa konkurrens och minska riskerna för korruption?

Stefan Hanna
Kommunalråd

Interpellation om otryggheten i Storvreta

I slutet av januari rapporterades att tre skolor i Storevreta hade utsatts för omfattande skadegörelse: Pluggparadiset, Ärentunaskolan och Storvretaskolan. Omkring 70 fönsterrutor på skolorna var vandaliserade, liksom rutorna på två personbilar.

Tyvärr är det inte första gången Storvreta drabbats av liknande skadegörelse. Det senaste året har såväl bilar som trapphus brunnit nattetid utan att polisen kunnat hitta gärningsmän, och i slutet av förra året drabbades Skogsvallens IP av skadegörelse med ett antal mindre bränder i soptunnor och på konstgräsplanen.

Ändå vidtar inte kommunen tillräckliga åtgärder för att bryta den negativa trenden. Kristdemokraterna anser att lämpliga åtgärder vore att exempelvis stationera en närpolis i Storvreta, exempelvis i anslutning till familjecentralen, och att man ska sätta upp trygghetskameror vid tågstationen, skolor och sporthallar.

Att ständigt behöva hålla utkik efter skadegörelse och anlagda bränder tär på ett samhälle. Befolkningen har föredömligt gått ihop i grannsamverkan och nattvandring, men det behövs fler stödjande insatser från kommunen och ordningsmakten.

Mot bakgrund av ovanstående frågor jag kommunstyrelsens ordförande Erik Pelling:

1. Varför har man inte satt upp trygghetskameror vid skolor, sporthallar och stationen i Storvreta när dessa områden är hårt utsatta av skadegörelse?
2. Finns det väktare / ordningsvakter / samarbete med nattvandrare och grannsamverkan för att minska risken för skadegörelse i Stovreta?

Jonas Segersam (KD)

2021-02-24

Kommunledningskontoret

Erik Pelling

Svar på interpellation om otryggheten i Storvreta

Jonas Segersam (KD) har ställt ett antal frågor om åtgärder för ökad trygghet i Storvreta.

Varför har man inte satt upp trygghetskameror vid skolor, sporthallar och stationen i Storvreta när dessa områden är hårt utsatta av skadegörelse?

Det finns kameror på några av de platser som interpellanten omnämner. Såväl Ärentunaskolan som sporthallen har kameror. När det gäller sporthallen har fastighetsägaren Uppsala Sport & rekreationsfastigheter AB installerat kameraövervakning, av typen infraröddetektorer. Systemet är kopplat till larmcentral som har möjlighet att i realtid se vad som pågår på platsen och kan då agera utifrån rådande behov genom att t ex skicka ut väktare.

Vi håller också på och inventerar förekomsten av kameror i skolmiljöer för att skapa underlag för en bedömning om vilken typ av kamera som är lämplig. Efter denna inventering ska vi fatta ett principbeslut om kameror på skolor och då inte bara i Storvreta.

Under tiden arbetar Skolfastigheter med att bland annat öka belysningen och insynen på skolgårdarna, samt att man ersätter glasrutor med ett okrossbart alternativ. Skolfastigheter har även en väktarbil som kontinuerligt rondderar förskolor och skolor i syfte att störa bort eventuella tillhåll på området.

Finns det väktare / ordningsvakter / samarbete med nattvandrare och grannsamverkan för att minska risken för skadegörelse i Stovreta?

Ja!

Uppsala kommun bidrar med skadeförebyggande medel (125 000 kr/år) till nattvandring i Storvreta. De lokala föreningarna Storvreta innebandyklubb och Storvreta idrottsklubb arrangerar vandringarna tillsammans med vårdnadshavare till klubbmedlemmar och Nattvandring.nu. Arbetet sker på helger och i samverkan med kommunens Ungdomsjour. Inför varje vandring har man även kontakt med polisen.

Uppsalahem står för den största andelen av de allmännyttiga bostäderna i Storvreta. De anlitar väktare för ronddering inom fastigheterna.

Idag finns det 15 stycken grannsamverkansgrupper, 20 stycken kontaktombud för spridning i området med totalt 282 hushåll kopplade till de grupperna i Stolvreta.

Erik Pelling (S)

Kommunstyrelsens ordförande

Interpellation om sjukskrivningar på grund av stressrelaterad psykisk ohälsa

”Stressrelaterad psykisk ohälsa har debatterats flitigt sedan mitten av nittiotalet. Utredningar, analyser och projekt av olika slag har följt på varandra. Det är lätt att tro att vi borde gjort framsteg. Så är det inte.” – Hjärnfonden

Stress är i grunden något positivt, det är en faktor som hjälpt människan genom olika livssituationer. Det är långvarig stress som är något negativt, något dåligt, och speciellt när en människa med långvarig stress inte får någon återhämtning. Den långvariga stressen utan återhämtning kan leda till stressrelaterade tillstånd och sjukdomar.

Mellan 1997 och 2003 fördubblades sjukskrivningarna i Sverige, och sjukskrivningstalen i Sverige har sedan dess varierat kraftigt. Men den största orsaken till sjukskrivningar har inte varierat, den psykiska ohälsan. Sjukskrivningar på grund av stressrelaterad psykisk ohälsa har sedan 2010 fördubblat, och är den dominerande anledningen till sjukskrivningar i Sverige. Samtidigt som var tredje anställd upplever, under minst halva arbetstiden, att deras arbete är så stressigt att de inte hinner med att utföra sina uppgifter.

70 000 personer sjukskrevs sig under 2019, av dessa 70 000 personer var 70 % kvinnor. Idag har kvinnor 41% ökad risk jämfört med män att bli sjukskriven på grund av stressrelaterad psykisk ohälsa. Och det är i just de kvinnodominerande yrken, så som vård, - skola och omsorg, där sjukskrivnings antalen på grund av stressrelaterad psykisk ohälsa är som störst. Den yrkeskategorin som under pågående covid-19 pandemi kanske har arbetat mest intensivt. Där otaliga vittnesmål visar på en ohållbar arbetsmiljö utan tid för återhämtning.

Förra veckan (v.7 2021) släppte Hjärnfonden ett initiativ som heter ”Ett stresslarm för ett hållbart arbetsliv” där mycket av ovanstående information är hämtad från. Detta initiativ riktar sig också mot så väl politiker som individer.

Det är med ovanstående information som jag ställer följande frågor till kommunstyrelsens ordförande Erik Pelling:

- Hur ser det ut med sjukskrivningar på grund av stressrelaterad psykisk ohälsa ut i Uppsala kommun? (medarbetare inom vård, - skola, - och omsorg).
- Hur arbetar Uppsala kommun med att minska antalet sjukskrivningar på grund av stressrelaterad psykisk ohälsa? (medarbetare inom vård, - skola, - och omsorg).

Evelina Solem (KD)

2021-02-22

Kommunledningskontoret

Erik Pelling

Svar på interpellation om sjukskrivningar på grund av stressrelaterad psykisk ohälsa

Evelina Solem (KD) har ställt ett antal frågor om sjukskrivningar på grund av stressrelaterad psykisk ohälsa.

Hur ser det ut med sjukskrivningar på grund av stressrelaterad psykisk ohälsa ut i Uppsala kommun? (medarbetare inom vård, - skola, - och omsorg).

Sjukskrivna medarbetare har ingen skyldighet att styrka sin nedsättning med en diagnos (Lag 1991:1047 om sjuklön, 8 §). Av denna anledning kan kommunen som arbetsgivare inte följa sjukfrånvaro på diagnosbasis och vi har därför ingen exakt uppfattning av hur många av våra medarbetare som är sjukskrivna på grund av stressrelaterad psykisk ohälsa.

I de långa sjukskrivningsfallen, där specialisterna inom rehabilitering har god insyn, är uppfattningen att arbetslivet och dess förutsättningar inte är den övervägande orsaken till sjukskrivning, även om det i vissa fall kan vara en bidragande orsak.

I medarbetarundersökningen följer kommunen varje år bland annat upp frågor som rör arbetssituation. Dessa frågor sammanställs till ett index där 100 är "bäst". 2020 blev resultatet på indexet "arbetssituation" 72. Detta var en förbättring mot föregående år där resultatet på indexet 69 samt mot 2018 då indexet var 68.

Nationell statistik från Försäkringskassan (korta analyser 2017:1) visar på att sjukskrivningar orsakade av psykisk ohälsa ökat drastiskt sedan 2010. Psykiatriska diagnoser är sedan 2014 den vanligaste orsaken till sjukskrivning. I september 2016 låg dessa diagnoser bakom 82 000 (44 procent) av totalt 189 000 pågående sjukfall. Den största ökningen har skett för anpassningsstörningar och reaktion på svår stress, som ligger bakom ungefär hälften av alla startade sjukskrivningar.

Hur arbetar Uppsala kommun med att minska antalet sjukskrivningar på grund av stressrelaterad psykisk ohälsa? (medarbetare inom vård, - skola, - och omsorg).

Kommunfullmäktige har i Mål och budget 2019 – 2021 formulerat ett uppdrag kring att identifiera och stärka arbetet med medarbetare som ligger i riskzonen för psykisk ohälsa.

Mål 9, uppdrag 9

<i>Identifiera riskgrupper för sjukfrånvaro som har koppling till psykisk ohälsa och upplevd negativ stress. Stärka arbetet med hälsofrämjande arbetssätt för att minska sjukfrånvaron (KS, ÄLN, OSN och UBN).</i>
--

Utifrån detta startades projektet "Förebygga psykisk ohälsa i arbetslivet". Projektet hade som ambition att utveckla Uppsala kommun som en proaktiv arbetsgivare som snabbt fångar upp och stödjer medarbetare med tecken på psykisk ohälsa. Här räknade vi med att även fånga in den stressrelaterad ohälsan. Dessa sjukskrivningar innebär stora utmaningar för den enskilde men också svårigheter för chefer och ökade kostnader för arbetsgivaren.

Målgruppen var medarbetare som börjat visa tecken på begynnande ohälsa och stressreaktioner. För att möjliggöra ett förebyggande arbetssätt fokuserade projektet på medarbetare med upprepad korttidsfrånvaro med oklar grund till sjukskrivning. Målgruppen begränsades till utvalda verksamheter inom äldre- och utbildningsförvaltningen, då dessa förvaltningar identifierades som riskarbetsplatser med hänsyn taget till den höga sjukfrånvaron.

Projektet utvecklade en modell för förstärkta omtankessamtal, där man pratade om livet (hälsa, arbete, familj/socialt och fritid). Grunden i att prata om livet finns i en "Bänkmodell" som grundats i Zimbabwe. Under samtalen har vi identifierat att det sällan är enbart arbetet som gör att man sjukskriver sig. Mycket hamnar också på den situation man har hemma. Tar man inte in helheten och vågar prata om det så spelar det inte så stor roll vad vi som arbetsgivare gör. Allt hänger ihop och allt spelar roll.

Vid genomgång av sjukskrivningarna för de 66 medarbetare som tagits ut för "förstärkta omtankessamtal" kan vi notera att sedan dessa samtal påbörjades har andelen korta sjukfall minskat med ca 50 % både hos dem vi pratat med men även hos dem vi inte hunnit prata med. Efter samtal med berörda chefer har vi kommit fram till att det kan bero på att medarbetare pratar med varandra och att flera vet att de ska på samtal.

Då samtalsmodellen har spridits inom organisationen har fler chefer önskat stöd med att genomföra förstärkta omtankessamtal. I de samtal som vi haft kan vi se att resultaten följer projektets, alltså en minskad korttidssjukfrånvaro.

Det finns rapporter och forskning som stöder vårt sätt att tänka runt dessa frågor.

Mycket av vad vi sett under projektets gång sammanfaller med vad Eva Vingård, professor emeritus i arbets- och miljömedicin vid Uppsala universitet skrev i en artikel, sjukskrivningar kan leda till fel typ av behandlingsmetod.

"Ibland kan det ha att göra med livsstilsfaktorer snarare än psykiatrisk sjukdom, då kan man istället behöva resonera utifrån från sin livssituation om det är någonting i som behöver prioriteras annorlunda".

Enligt Socialförsäkringsrapport 2020:8 är det mer fruktbart att arbeta förebyggande än med rehabilitering under sjukskrivning. Det framgår också att livet som helhet påverkar när det gäller sjukskrivningar, framförallt stressrelaterade sådana, inte enbart det som händer i arbetet. Tydligt är också att många korta sjukskrivningar kan leda till en längre sjukskrivning.

Kommunfullmäktige har därför antagit nedanstående uppdrag i Mål och budget.

Mål 9, uppdrag 21 (Nämndmål 9.1)

Minska sjukfrånvaro genom att stärka arbetet med hälsofrämjande arbetssätt och hållbar arbetsmiljö
--

Några av de [framforskade friskfaktorena](#) inom offentlig sektor är ett närvarande, tillitsfullt och engagerat ledarskap, ett välfungerande systematiskt arbetsmiljöarbete i vardagen och ett väl fungerande rehabiliteringsarbete för kort- och långtidsfrånvaro. Dessa tre friskfaktorer arbetar kommunens HR-stab med dagligen för att säkerställa att förutsättningarna finns på plats.

Arbetet med att säkerställa ett välfungerande systematiskt arbetsmiljöarbete har pågått under flera år inom Uppsala kommun. Arbetet har inneburit bland annat att säkerställa att övergripande rutiner inom arbetsmiljö finns på plats, att våra chefer och skyddsombud inom organisationen har tillräcklig kunskap att omhänderta arbetsmiljöfrågor och verka för en god dialog mellan parterna. Arbetet har kommit långt och fortsätter att utvecklas allt eftersom.

Under 2019 genomförde Arbetsmiljöverket informationsträffar inom samtliga 290 kommuner, där fokuset låg på att informera politiker om det ansvar som de har som arbetsgivare. Detta arbete har under början av 2021 följts upp genom stickprovskontroller inom några utvalda verksamheter inom hemsjukvård, förskola och miljöförvaltning. Detta arbete kommer att återkopplas från arbetsmiljöverket tillbaka till er politiker, men specialisternas uppfattning av dessa inspektioner har varit positiva. Cheferna ute i verksamheterna har god kännedom om sitt ansvar att arbeta med det systematiska arbetsmiljöarbetet.

Arbetet med att säkerställa ett väl fungerande rehabiliteringsarbete för kort- och långtidsfrånvaro har inte bara förstärkts med hjälp av projektet ”förebygga psykisk ohälsa i arbetslivet” utan också med det fördjupade samarbete med Försäkringskassan som tecknats under 2020. Samarbetet syftar till att, genom insatser från båda parter, minska antalet sjukskrivna medarbetare (över två år) med 50%. Till samarbetet identifierades 120 medarbetare med längre sjukfrånvaro än två år och vid första uppföljningen 21-03-01 fanns 84% av medarbetarna kvar varav de flesta av dessa återgått i arbete.

Erik Pelling (S)

Kommunstyrelsens ordförande

Interpellation om att motverka sexuella övergrepp inom idrotts-och fritidsverksamhet

Sexuella övergrepp är vanligare än vad de flesta tror och tyvärr inte en fråga som får tillräckligt stort utrymme och uppmärksamhet.

Andelen barn som utsätts är skrämmande hög. Enligt undersökningar via Stiftelsen Allmänna Barnhuset har 1 barn av 5 utnyttjats sexuellt¹. Därutöver finns ett stort mörkertal. Brås statistik visar att 2 av 10 sexualbrott anmäls.

Övergrepp förekommer även inom idrotts-och fritidsverksamheter. Riksidrottsförbundet har adresserat frågan och de menar att tystnadskultur måste brytas och att idrottsförbunden måste erkänna att övergrepp kan förekomma inom idrotten och att det förekommer. De har vidare ett antal rekommendationer som de skriver om i sin rapport Från policy till praktik – mot sexuella övergrepp inom idrotten².

Inom idrotten är det också särskilt problematiskt med tanke på de många relationer som bygger på förtroende och beroende. Det kan lätt uppstå gråzoner för vad som är okej och inte. Att det utöver detta ofta finns en tystnadskultur gör det hela än värre. I slutändan är det barnen som blir lidande.

Med anledning av ovanstående vill jag fråga idrotts-och fritidsnämndens ordförande Maria Patel (S) följande:

- På vilka sätt arbetar kommunen för att motverka sexuella övergrepp i kommunens idrotts-och fritidsverksamhet?
- Finns det någon policy för hur sexuella övergrepp ska motverkas inom kommunens idrotts-och fritidsverksamheter, om en sådan finns hur väl efterlevs den i så fall?
- Begärs utdrag ur belastningsregistret för personer som har regelbunden kontakt med barn och unga i kommunens idrotts-och fritidsverksamheter?

11 mars 2021

Linnea Bjuhr Gruppledare (SD)

Kent Kumpula
Ersättare kommunfullmäktige (SD)
Ledamot idrotts och-fritidsnämnden (SD)

¹ <http://www.allmannabarnhuset.se/wp-content/uploads/2015/11/Det-g%C3%A4ller-1-av-5.pdf>

² https://www.rf.se/globalassets/riksidrottsforbundet/nya-dokument/forskning-fou/trygg-idrott/fou-2020_3-fran-policy-till-praktik---mot-sexuella-overgrepp-inom-idrotten.pdf

Stadsbyggnadsförvaltningen
Svar på interpellation

Maria Patel

Svar på Interpellation om att motverka sexuella övergrepp inom idrott från Linnea Bjuhr (SD)

Idrott och fritidsnämnden arbetar med flera åtgärder för att motverka sexuella övergrepp inom idrott- och fritidsverksamheter. Nämnden arbetar tillsammans med berörda förbund och föreningar för att säkerställa att barnkonventionen efterlevs genom utbildningsinsatser och bidragsregler.

Utöver detta har nämnden antagit en IOP (idéburet offentligt partnerskap) tillsammans med RF-SISU Uppland (Riksidrottsförbundet – SISU idrottsutbildarna) som ska arbeta aktivt med utbildning inom det aktuella området.

För att en förening ska bli beviljad bidragsstöd från nämnden begärs utdrag ur belastningsregistret för personer som har regelbunden kontakt med barn och unga inom föreningslivet. Idrottsföreningar som är medlemmar i Riksidrottsförbundet har även detta som krav för att få ta del av det statliga LOK-stödet (lokalt aktivitetsstöd).

Idrotts och fritidsnämnden har beslutat om en åtgärdstrappa för en trygg och jämlik förening. Åtgärdstrappan är en rutin som ger förvaltningen vägledning och stöd för arbetet med att skapa trygga och jämlika föreningar. Rutinen är även ett stöd för föreningar för att öka kunskapen inom ämnet samt tydliggöra föreningarnas arbete. Åtgärdstrappan följs upp kontinuerligt och redovisas för nämnden efter genomförd åtgärdsplan med berörd förening.

Syftet med åtgärdstrappan är att tillsammans med föreningslivet arbeta förebyggande samt öka medvetenheten om barns rättigheter enligt barnkonventionen och kommunens övergripande mål.

Åtgärdstrappan är framtagen efter en gemensam utbildningsinsats tillsammans med Rädda barnen i projektet High Five – trygg och jämlik idrott. Åtgärdstrappan ger vägledning och stöd till förvaltningen när det framkommer incidenter inom idrott- och fritidsverksamheter.

Beroende på incidentens allvarlighetsgrad görs en individuell bedömning av händelsen. Därefter formar förvaltningen åtgärder till berörd förening och stödjer föreningen i genomförandet av åtgärderna. Förvaltningen arbetar tillsammans med föreningen för att säkerställa att åtgärderna vidtas och följs upp.

Om det framkommer en incident som bedöms vara så pass allvarlig att åtgärdstrappan inte kan aktiveras ska andra insatser vidtas så som kontakt med socialförvaltningen och polismyndigheten.

Förklaring av de olika trappstegen i åtgärdstrappan

Första steget tillämpas av förvaltningen och innebär att förvaltningen granskar ärendet och tar in information från berörda parter. Informationen ligger tillgrund för de åtgärder som tas fram. Utöver detta genomförs en granskning av föreningens bidrag från kommunen.

Därefter bokas ett möte in med föreningen och i de fall det rör sig om en idrottsförening bjuds även RF-SISU Uppland och eventuellt specialidrottsförbund in till mötet. Om föreningen tar emot stöd från fler nämnder ska även representanter från dessa förvaltningar bjudas in. Föreningens representanter ska vara valda utefter incidentens allvarlighetsgrad.

Möte med åtgärdsfokus

Föreningen bjuds in till ett möte med förvaltningen. Mötet inleds med en presentationsrunda följt av att förvaltningen informerar om mötets syfte samt varför föreningen är kallad till mötet. Därefter har föreningen möjlighet att förklara deras syn på händelsen. Åtgärderna presenteras och en plan för genomförande arbetas fram gemensamt.

Avstämning

Det andra steget är att stämma av med föreningen hur arbetet med åtgärderna fortlöper samt stödja föreningen om det uppstår frågor eller funderingar under arbetets gång. Avstämningsmötet ska bokas in cirka 2 månader efter första mötet. Beroende på hur arbetet fortlöper inom föreningen vidtas olika åtgärder. Löper åtgärderna på enligt plan så arbetar föreningen vidare efter beslutade åtgärder. Framkommer det brister i genomförandet vidtas ytterligare åtgärder tillsammans med föreningen för att stödja dem i det fortsatta arbetet.

Skriftlig redovisning

I sista steget i åtgärdstrappan ska föreningen inkomma med en skriftlig redovisning. Formen för redovisningen sätts gemensamt tillsammans med föreningen. Den skriftliga redovisningen ska vara förvaltningen tillhanda senast två månader efter avstämningsmötet om inte annat är överenskommet. RF-SISU Uppland tillsammans med förvaltningen kan om behov finns genomföra platsbesök hos föreningen efter inlämnad redovisning.

Maria Patel (S)

Ordförande i Idrott- och fritidsnämnden

Interpellation: Utanförskap bland personer med intellektuell funktionsnedsättning under coronapandemin

Under coronapandemin har många sociala aktiviteter ställts in, begränsats i antal deltagare eller gjorts digitala. Det digitala utanförskapet bland personer med intellektuell funktionsnedsättning är stort. Det innebär att många sociala kontakter nu faller bort, och att de inte har kunnat ersättas med digitala aktiviteter.

I februari 2020 konstaterades att bara 1/3 av kommunalt drivna LSS-boenden i Uppsala har tillgång till trådlöst internet. Runt hälften på kommunalt drivna dagliga verksamheter hade uppkoppling. Tillgången till trådlöst internet har under flera år brustit, och ansvariga menar att det har sin grund i dålig upphandling. Det kommunala projektet FunkIT har tagit fram material och metoder för att underlätta för personer med intellektuell funktionsnedsättning att bli mer digitala, men utan uppkoppling blir det verkningslöst.

Sammantaget lider personer med intellektuell funktionsnedsättning av ett ökat utanförskap, som försvåras när aktiviteter alltmer blir endast digitala.

Med anledning av detta frågar jag Omsorgsnämndens ordförande Angelique Prinz Blix (L):

- Vilka insatser har gjorts under coronapandemin för att förbättra tillgången till internet för personer med intellektuell funktionsnedsättning?
- På vilka sätt arbetar kommunen under coronapandemin för att motverka ensamhet bland personer med intellektuell funktionsnedsättning som befinner sig i digitalt utanförskap?

Lovisa Johansson (F!)

Omsorgsnämnden

Angelique Prinz Blix (L)
Ordförande

Svar på interpellation från Johansson (FI) om digitalt utanförskap för personer med intellektuell funktionsnedsättning

Lovisa Johansson (FI) har i en interpellation ställt följande frågor till omsorgsnämndens ordförande Angelique Prinz Blix (L) gällande tillgången till internet och digitalt utanförskap för personer med intellektuell funktionsnedsättning:

1. Vilka insatser har gjorts under coronapandemin för att förbättra tillgången till internet för personer med intellektuell funktionsnedsättning?

Mål tillgång till trådlöst nätverk

Målet är att omsorgsnämndens verksamheter ska ha tillgång till trådlöst nätverk i gemensamma utrymmen under 2021. Flera insatser bedrivs för att nå målet att alla omsorgsnämndens verksamheter ska ha tillgång till trådlöst nätverk i de gemensamma utrymmena under 2021¹.

Varför det är viktigt

Att omsorgsnämndens verksamheter har tillgång till internetuppkoppling och trådlöst nätverk (WiFi)² i de gemensamma lokalerna är en prioriterad fråga. Genom internetuppkoppling kan omsorgsnämndens brukare erbjudas en högre grad av självständighet och ges en chans att vara mer delaktiga i samhällslivet. Med internetuppkoppling och trådlöst nätverk kan verksamheterna integrera välfärdsteknik på ett bättre sätt än vad som tidigare varit möjligt.

Pågående arbete

Omsorgsförvaltningen driver idag tillsammans med IT-staben ett arbete som syftar till att säkerställa internetuppkoppling för omsorgsnämndens brukare och medarbetare på boenden. Arbetet är i en fas där fastigheter och förutsättningar för WiFi utifrån fastighetsritningar pågår inom kommunens IT-enhet. Utanför arbetet för att omsorgsnämndens verksamheter ska ha tillgång till internetuppkoppling och trådlöst

¹ Uppdraget ingår i kommunstyrelsen handlingsplan för digital transformation (KSN-2020-01128).

² WiFi inom omsorgsnämndens verksamheter innebär att brukare har åtkomst till internet via trådlös uppkoppling på enhetens *gemensamma* utrymmen. Brukaren ansvarar för att teckna sitt eget internetabonnemang till den egna lägenheten.

nätverk i de gemensamma lokalerna, kan brukare också ha ordnat med eget trådlöst nätverk i sin egen bostad.

Tillgång till WiFi, gemensamt utrymme boende SoL och LSS, alla kategorier	Ca 42,5%
Tillgång till WiFi gemensamt utrymme daglig verksamhet	Ca 66%

Tabell 1 Sammanställning av aktuellt läge WiFi-tillgång i gemensamma utrymmen april 2021 enligt uppgift från verksamheterna. Uppgifterna gäller Vård- och omsorgsförvaltningens boenden och dagliga verksamheter i egen regi, exkl. äldreomsorg.

2. På vilka sätt arbetar kommunen under coronapandemin för att motverka ensamhet bland personer med intellektuell funktionsnedsättning som befinner sig i digitalt utanförskap?

Nationellt perspektiv

I ett nationellt perspektiv har MFD, myndigheten för delaktighet publicerat en rapport som berättar att personer med funktionsnedsättning redan före pandemin upplevde en högre grad av ensamhet och att de saknar familj och nära vänner jämfört med övrig befolkning. Personer med funktionsnedsättning har ofta sämre privatekonomiska förutsättningar, jämfört med andra grupper i samhället i stort.³Eftersom de personerna hade ett sämre utgångsläge redan före pandemin, finns det risk för flera negativa effekter av pandemin, skriver myndigheten.⁴ Verksamheter har arbetat för att ställa om, inte ställa in för att hantera pandemin. Samtidigt som pandemin på kort sikt haft negativa effekter i ett nationellt perspektiv för personer med funktionsnedsättning, har ansvariga aktörer tagit med sig lärdomar och gör många insatser som MFD bedömer kan leda till ökad tillgänglighet och inkludering.⁵

Om Vård- och omsorgsförvaltningens arbete under coronapandemin

Inom kommunens vård- och omsorgsverksamheter finns redan goda kunskaper, rutiner och vana att förebygga och hantera smittor av olika slag. Covid-19 är ett nytt virus som inneburit flera nya utmaningar, striktare rutiner och anpassningar av verksamheter. Omsorgsnämnden har beslutat att från och med 24 mars 2021 tillfälligt pausa de dagliga verksamheterna som bedrivs i Uppsala kommuns egen regi och där majoriteten av deltagarna bor på gruppboendestad enligt LSS. Det gäller knappt hälften av totalt 80 dagliga verksamheter. Beslutet är fattat för att minska smittspridning. De som berörs av beslutet, får behålla sin habiliteringsersättning.⁶

Uppsala kommun fortsätter erbjuda insatserna ledsagarservice och kontaktperson. Insatserna anpassas efter Folkhälsomyndighetens rekommendationer för att minska smittspridning. De som arbetar med insatserna hittar nya vägar för att utifrån varje individs förutsättningar och behov av stöd erbjuda insatsen. Primärt blir det utomhus, i vissa fall genom telefonstöd.

Inom grupp- och serviceboenden LSS arbetar nu även personal från de dagliga verksamheterna för att skapa individuella insatser utifrån den enskildes önskan, behov och förutsättningar under den tid som daglig verksamhet är stängd. En vardaglig

³ Myndigheten för delaktighet 2021:7 Uppföljning av funktionshinderspolitiken 2020 – del I Coronapandemins påverkan på samhället och personer med funktionsnedsättning s. 14.

⁴ Myndigheten för delaktighet 2021:7 Uppföljning av funktionshinderspolitiken 2020 – del I Coronapandemins påverkan på samhället och personer med funktionsnedsättning s.44

⁵ Ibid. s. 11 och 18.

⁶ Beslutet fattades i omsorgsnämnden den 24 mars 2021 och har diarienummer OSN-2021-00165

dialog finns där om internet, där stöd i digitala aktiviteter kan ges utifrån den enskildes önskan. På boendena verkar personalen för att utifrån de boendes intresse hitta corona-anpassade aktiviteter. Delaktighet och inflytande arbetas med, bland annat genom brukarråd, där input från brukarråd tas med in i planering av verksamheten. Personer som har personlig assistans har sin egen utrustning, och assistenterna jobbar för att hjälpa de brukare som vill att kunna använda digitala hjälpmedel. Samma gäller för boendestöd (SoL) där fler har fått stöd via telefon, utomhus och försökt stötta våra brukare i det digitala. På SoL boenden har det köpts in surfplattor och stärkt upp med brukardatorer. De har också arbetat tillsammans med FunkIT.

Fler verksamheter riktade till personer med LSS-beslut

Kommunen bedriver fritidsverksamhet för personer med LSS-beslut. Verksamheten har påverkats av pandemin och verksamheter har tillfälligt stängts på grund av smittorisk, det gäller Lusthuset⁷ och Musikpuben⁸. Träffpunkten Gudrun som erbjuder verksamhet för målgruppen 67+ LSS har stängt utifrån covid-19.⁹ Fritidsverksamheten Kålan håller öppet digitalt via Facebook och upplever att ett högre antal besökare följer de digitala sändningarna, två gånger per vecka, än det antal besökare de tidigare hade möjlighet att ta emot i sina lokaler. Möjlighet finns också på Kålan att förboka studiebesök/utflykter som är corona-anpassade. Musik med mera, daglig verksamhet, har ställt om och har även de digitala sändningar via Facebook som bidrar till att motverka ensamhet.

Öppen verksamhet, utan biståndsprövning.

Träffpunkter inom socialpsykiatri är viktiga för att motverka ensamhet. Förvaltningens bedömning är att det är prioriterat att hålla Träffpunkter inom socialpsykiatri öppna under pandemin. Träffpunkterna håller öppet med corona-anpassningar utifrån rekommendationer som råder under omständigheterna. Träffpunkterna är platser för återhämtning för personer som har psykisk ohälsa. På träffpunkterna finns möjlighet att träffa andra, ta del av olika aktiviteter och få en meningsfull vardag. Det har också anordnats ”prova på” digitala möten via träffpunkterna och Studieförmedlingen.¹⁰ Snidar är ett socialt företag som har verksamhet inom flera områden, bland annat datorservice och mobilreparation. I ett samarbete med kommunen finns möjlighet för personer med funktionsnedsättning att köpa begagnade datorer till billig peng. Snidar är samlokaliserat med socialpsykiatrins sysselsättningsverksamhet på Stålgatan.

FunkIT-lyftet

Kommunen har arbetat med Funk-IT Lyftet, ett projekt som genomförts av Uppsala kommun med medel från Post-och telestyrelsen. Projektet har varit en stor tillgång i arbetet med att minska digitalt utanförskap, då informationsträffar, kurser, workshops, individuellt stöd har hållits för deltagare, och lärt personer att använda modern teknik som dator, mobil, surfplatta i sin egen vardag. Ett 70-tal olika utbildningsmaterial - bildspel, PDF, filmer och syntolkade ljudfiler - har skapats i projektet. Dessa material används i verksamheterna, och materialet finns tillgängligt även framöver på Uppsala kommuns hemsida. Projektet finns kvar som kunskapsbas både för brukare och personal i verksamheterna.¹¹ I Brukarombudets rapport¹² skriver brukarombudet i

⁷ [Upplivelsecentrum Lusthuset \(uppsala.se\)](https://uppsala.se/upplevelsecentrum-lusthuset) 20 april 2020

⁸ [Musikpuben \(uppsala.se\)](https://uppsala.se/musikpuben) 20 april 2020

⁹ [Träffpunkt LSS 67+ \(uppsala.se\)](https://uppsala.se/träffpunkt-lss-67) 20 april 2020

¹⁰ [Träffpunkter socialpsykiatri \(uppsala.se\)](https://uppsala.se/träffpunkter-socialpsykiatri) 20 april 2020

¹¹ [Funk-IT Lyftet \(uppsala.se\)](https://uppsala.se/funk-it-lyftet) Sida på vardochomsorg.uppsala.se med material från projektet. Besökt 20 april 2020.

¹² *Brukarombudets årsrapport 2020* s.10. Rapporten har diarienummer OSN-2021-00112

Uppsala kommun om tillgången till wifi i de gemensamma utrymmena på boendena och att fler enheter har tillgång till datorer, surfplattor, upplevelsespel, VR-glasögon och digitala hjälpmedel.

Målgrupper utan biståndsbedömd insats

Brukarombudet skriver i rapporten för 2020 att kommunen inte presenterat någon plan för att minska det digitala utanförskapet hos dem som inte har någon biståndsbedömd insats från kommunen, eller som har andra insatser än bostad med särskild service. Målgruppen som brukarombudet här lyfter fram är gruppen med psykisk ohälsa.¹³

Utbildning för medarbetare i kommunen

En ny utbildning utifrån Programmet för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning har tagits fram för personal som arbetar på bostäder och inom daglig verksamhet. Utbildningen som utgår från case-metodik syftar till att programmet blir mer känt och levande i verksamheterna. Utbildningen är arbetsplatsförlagd och genomförs brett i ledning av närmaste chef. Utbildningen kommer pågå under 2021. Programmet är ett aktiverande dokument som beskriver den politiska strategin för funktionshinderpolitiken i Uppsala kommun. Programmet gäller i alla kommunens verksamheter och bolag. Programmet ska användas i arbetet med att förbättra och utveckla tillgänglighet och delaktighet i kommunen för ökad trygghet, delaktighet och självständighet.¹⁴

Medarbetare på strategisk nivå erbjuds utbildning i tillgänglighetsanpassning av dokument i syfte att stödja kommunens arbete med att efterleva Lag (2018:1937) om tillgänglighet till digital offentlig service. Information om hur dokument ska publiceras finns också tillgänglig på intranätet och stöd finns via kommunikation/IT.

Angelique Prinz Blix (L)
Omsorgsnämndens ordförande

¹³ Brukarombudets årsrapport s. Rapporten har diarienummer OSN-2021-00112

¹⁴ [funkisprogram_2017_folder.pdf \(uppsala.se\)](#) (Besökt 20 april 2020).

Vad händer efter en medborgardialog?

Uppsalas invånare och organisationer ska vara delaktiga i att utforma samhället. Därför använder kommunen sig av medborgardialoger som ett verktyg för att skapa ett inkluderande samhälle, minska ojämlikheten och skapa förutsättningar för en god samverkan mellan kommunen och civilsamhället. Men det är inte helt tydligt vad som händer efter avslutad medborgardialog.

2017 antog kommunen en riktlinje för medborgardialoger. I den riktlinjen ingår en kort rad under rubriken Uppföljning: "Utvärdering av måluppfyllelse görs i samband med årsbokslutet." Vidare står det att det ska återkopplas till medborgarna efter avslutad dialog, och att "Varje medborgardialog ska utvärderas som en del i arbetet med ständiga förbättringar. Utvärderingen ska omfatta både deltagarnas uppfattning och våra interna processer."

Det är naturligtvis bra att våra processer utvärderas, att medborgarna får återkoppling, och att en utvärdering av måluppfyllelse görs. Ändå är kraven på detta mycket otydligt formulerade. Det är inte tydligt utifrån riktlinjerna vad som händer med de inkomna synpunkterna, även om dessa ska enligt kommunen vara en integrerad del av styrningen. Det är inte heller helt tydligt hur utvärderingen ska gå till, vad den ska bestå av och hur slutsatserna används.

Med anledning av ovanstående vill jag ställa följande frågor till kommunstyrelsens ordförande:

- Hur kommuniceras resultaten av medborgardialog till invånarna utöver de som har deltagit i processen?
- Hur (konkret) används resultaten av en medborgardialog till att ge förtroendevalda ett bättre underlag vid beslut?
- När redovisas resultaten av medborgardialog, och om detta inte redan sker regelbundet, varför?
- Finns det en mall som ska användas vid utvärderingen av medborgardialoger, för att säkerställa att kraven på inflytande, återkoppling, delaktighet, mm har uppfyllts? Om inte, är det aktuellt att ta fram en sådan?

Karolin Lundström (v)

Kommunledningskontoret

Erik Pelling

Svar på interpellation om medborgardialoger

Karolin Lundström (V) har ställt ett antal frågor om medborgardialoger.

Hur kommuniceras resultaten av medborgardialog till invånarna utöver de som har deltagit i processen?

Alla medborgardialoger samt sammanställning av inkomna synpunkter finns samlade på denna sida på uppsala.se

[Engagera dig och påverka - Uppsala kommun](#)

När redovisas resultaten av medborgardialog, och om detta inte redan sker regelbundet, varför?

De redovisas på denna sida. [Engagera dig och påverka - Uppsala kommun](#) Det finns inget krav på hur snabbt ett resultat ska sammanställas eller publiceras, men det sker efter varje genomförd dialog.

Hur (konkret) används resultaten av en medborgardialog till att ge förtroendevalda ett bättre underlag vid beslut?

Planprocessen krävställer att man ska hantera och redovisa synpunkter vid samråd [Samråd om detaljplan vid ett standardförfarande - PBL kunskapsbanken - Boverket](#)

När intern remisshantering ersätts av beredningskonferenser finns krav på hur de synpunkter som kommer in från de politiska deltagarna vid konferensen ska hanteras och biläggas beslutsärendet av styrdokumentet. [Beredningskonferens \(uppsala.se\)](#). Men ingen rutin finns för hur det i övrigt ska kommuniceras/tydliggöras i beslutsunderlag kring resultaten av medborgardialoger som underlag för beslutsärenden. Metodiken vid beredningskonferenser skulle ev vara möjlig även för andra beslutsärenden.

Finns det en mall som ska användas vid utvärderingen av medborgardialoger, för att säkerställa att kraven på inflytande, återkoppling, delaktighet, mm har uppfyllts? Om inte, är det aktuellt att ta fram en sådan?

Någon mall finns inte. Vi ser att *Kvalitetspolicy*n ställer krav på systematisk insamling, återkoppling och hantering. *Riktlinje för medborgardialog* och *riktlinje för*

synpunktshantering beskriver olika områden där synpunkter samlas in och hur de ska hanteras.

Slutligen kan jag ge interpellanten rätt, åtminstone delvis. Vi behöver förtydliga riktlinjerna kring medborgardialog. När det gäller de flesta ärenden kopplat till stadsbyggnadsområdet gör vi mycket rätt. Men vi kan absolut förbättra rutinerna kring övriga dialoger.

Erik Pelling (S)

Kommunstyrelsens ordförande

Interpellation om framtidens skyddsrum

I händelse av krig eller andra större kriser kan Uppsalas civilbefolkning behöva söka skydd. I Sverige finns idag ungefär 65 000 skyddsrum med plats för cirka 7 miljoner invånare. Underhåll av skyddsrum är ett ansvar som åligger de fastighetsägare vars fastigheter innehåller skyddsrum, oavsett om de är privata eller offentliga.

Det har inte byggts några nya skyddsrum i Sverige sedan 2002, och många av de skyddsrum som finns behöver rustas upp och moderniseras. Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap (MSB) innehar det övergripande ansvaret för landets skyddsrum och de verkar för att existerande skyddsrum i mesta möjliga mån ska bevaras.

I Uppsala har det byggts mycket de senaste åren och det kommer att byggas mycket under kommande år. Den omfattande nybyggnationen i kommunen kombinerad med otillräckliga nyinvesteringar i beredskapsinfrastruktur innebär att tillgången till skyddsrum i Uppsala är dålig, i synnerhet i nya stadsdelar. Av MSB:s karttjänst framgår exempelvis att det inte finns ett enda skyddsrum i Rosendal som snart är färdigbyggt och då ska inhysa närmare 10 000 boende. Vidare är tre av de skyddsrum som Uppsala kommun äger och förvaltar, två på Valthornsvägen 17 i Gottsunda och ett på Emmy Rappes väg i Ulleråker, tillfälligt begränsade.

Med anledning av ovanstående frågar jag kommunstyrelsens ordförande Erik Pelling (S):

- Finns någon bevarandeplan för de skyddsrum kommunen äger och förvaltar?
- Finns det några planer på att bygga nya skyddsrum i kommunal regi?
- Finns det några planer på att ställa krav på bygge av skyddsrum i anslutning till privat byggnation?
- Förekommer någon dialog mellan Uppsala kommun och MSB alternativt regeringen om Uppsala kommuns kraftiga tillväxt utan krav på bygge av nya skyddsrum, samt konsekvenserna av detta vid en eventuell större kris?

Jonas Petersson (C)

Kommunledningskontoret
Interpellationssvar

Erik Pelling

Datum:
2021-04-12

Diarienummer:

Version/DokumentID:

Svar till Jonas Petersson (C) interpellation om framtidens skyddsrum

Inledning

Skyddsrum är ett fysiskt skydd för civilbefolkningen mot krigets verkningar har funktionen att bereda skydd inför att angrepp från luften samt ge ett skydd mot vapenverkan. Skyddsrum är utrymmen för skydd av befolkningen i krig och är inte anpassade för eller tänkt att användas under fredstida kriser.

I Lag (2006:545) om skyddsrum inledande kapitel anges att det är Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer beslutar om behovet av skyddsrum och inom vilka områden inom landets kommuner som skyddsrummen skall vara belägna.

Den myndighet som regeringen bestämmer skall, i den omfattning staten ställer medel till förfogande, besluta i enskilda fall om byggande av skyddsrum samt kontrollera att inrättade skyddsrum har avsedd skyddsförmåga och att skyltning skett i enlighet med lagen.

Skyddsrum ingår i det som kallas för befolkningsskydd och det är Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) som är ansvarig myndighet för detta område. Arbetet med skyddsrum och övriga delar av befolkningsskyddet är en del av den Totalförsvarsplanering som nu pågår i landet sedan några år.

Sedan avvecklingen av civilförsvaret på 90-talet har inga behov av nybyggnationer av skyddsrum meddelats av ansvarig myndighet eller av Regeringen. Vissa skyddsrum har avvecklats i samband med att befintlig bebyggelse rivits eller omvandlats, och i samband med att andra samhällsintressen vägt tyngre.

De skyddsrumspplatser som finns idag ska bevaras i så stor utsträckning som möjligt och det kvarstår fortfarande krav på att skyddsrummen ska förvaltas och underhållas av fastighetsägaren av den byggnad som skyddsrummet finns i; och ska kunna iordningställas av fastighetsägaren till full drift inom 48 timmar. MSB:s kontroll av beståndet har genomförts genom åren men på en låg ambitionsnivå.

Frågan om skyddsrum är starkt knutet till att flera utredningar om Totalförsvar färdigställs för att ge Regeringen underlag för beslut om framtidens skyddsrum. Därefter kan ansvariga myndigheter ge planeringsförutsättningar för det fortsatta arbetet med befolkningsskydd och en eventuell nybyggnation av skyddsrum.

Svar till de frågeställningar som framställts i interpellationen

Finns någon bevarandeplan för de skyddsrum kommunen äger och förvaltar?

Uppsala kommun har egna fastigheter som har skyddsrum och dessa ingår i de förvaltningsplaner som finns för att upprätthålla dess funktionalitet och att inom 48 timmar kunna iordningställa dessa. Arbetet med underhållet sker i samverkan mellan kommunledningskontorets fastighetsstab och MSB.

Det Uppsala kommun behöver tänka på är att om en fastighet skall rivras där det finns ett aktivt skyddsrum ska kommunen inkomma med en avvecklingsansökan till MSB innan arbetet påbörjas. Blir det avslag på en hel avveckling av skyddsrummet kan man ansöka om tillfälligbegränsning av skyddsrumsfunktionen under tiden fastigheten och skyddsrummet rivs men man blir då ålagd att uppföra ett nytt skyddsrum med lika antal skyddsplatser som fanns i det tidigare skyddsrummet.

Finns det några planer på att bygga nya skyddsrum i kommunal regi?

Nej, det finns inget krav på att nya skyddsrumspplatser ska byggas, det har inte byggts några nya skyddsplatser i Sverige sedan 2002. Ytterst är det riksdag och regering som beslutar om skyddsrummens framtid.

Skulle Uppsala kommun ändå bygga ett skyddsrum på eget bevåg registreras inte skyddsrummet i MSB:s register.

Finns det några planer på att ställa krav på bygge av skyddsrum i anslutning till privat byggnation?

Nej, Det finns inget krav på att nya skyddsrumspplatser ska byggas, det har inte byggts några nya skyddsplatser i Sverige sedan 2002. Ytterst är det riksdag och regering som beslutar om skyddsrummens framtid.

Förekommer någon dialog mellan Uppsala kommun och MSB alternativt regeringen om Uppsala kommuns kraftiga tillväxt utan krav på bygge av nya skyddsrum, samt konsekvenserna av detta vid en eventuell större kris?

MSB är medvetna om att kommuner har tillväxt i sin samhällsplanering och utreder i nuläget om det ska byggas fler skyddsrum eller om nuvarande bestånd ska kompletteras med andra former av skydd.

Erik Pelling (S)

Kommunstyrelsens ordförande

Interpellation om demokrati

Vi har i Uppsala en situation med ett minoritetsstyre som många gånger agerar på ett sätt som gör att den demokratiska legitimiteten blir ännu svagare.

För att kunna styra en kommun krävs ordning och reda, uppenbarligen har inte konstellationen S L MP lagt en grund så att man kan säga att denna princip följs, utan det är i stället arvoderade poster, och politiskt ränkspel som kommer i förgrunden.

Tack och lov är inte situationen lika illa som i Malmö, där de fyra liberala kommunfullmäktigeledamöterna fick varsitt kommunalrådsarvode i utbyte mot stöd för ett fortsatt socialdemokratiskt styre. Men det är uppenbart att Socialdemokraterna fått betala dyrt genom att ge lika många kommunalrådsposter som de själva innehar till först MP och L, och senare även V. En demokratisk majoritet bör byggas på vilken politik man vill genomföra och inte vilka poster man kan fördela.

Ett annat problem är att styret slirar på vad som finns utrymme för inom majoritetsöverenskommelsen S L MP V. Att välja nämnder med en storlek (13) som ger styret egen majoritet i flera nämnder är ett exempel på hur man pressar ut mest möjligt av överenskommelsen.

Hur man väljer att överklaga förvaltningsrättens beslut sommaren 2019 i flera led i syfte att hitta en lösning för att ensidigt gynna vänsterpartiet en annan.

Hur motioner inte tas upp för beslut till fullmäktige ett tredje. Åtskilliga motioner ligger på vänt men förs aldrig upp till beslut i kommunstyrelse och kommunfullmäktige.

Dessutom får kontroversiella ärenden dras i oändliga överläggningar i KSAU som nu träffas varje vecka, mot i normalfallet en gång i månaden.

Ovanpå detta kommer de dåligt förankrade beslut och processer i stadsbyggnadsfrågor som körts igenom av tidigare vänstermajoritet innan valet 2018, som nuvarande styre tycks ha som ambition att ännu en gång köra fram till beslut innan nästa val.

När det gäller utbyggnaden i sydöstra stadsdelarna förhandlades i rekordfart fram ett avtal med staten om fyrspår, som i sig själv är en både nödvändig och samhällsekonomiskt gynnsam investering – men resultatet blev för Uppsala och Knivsta kommuner nästan 50.000 nya bostäder – ett miljonprogram i modern förpackning. Först nu börjar det bli uppenbart vad det innebär exempelvis för de boende i Sävja eller Knivsta. En omförhandling, eller åtminstone bättre förankring med befolkningen hade varit på sin plats.

Att bygga spårväg i centrala Uppsala är uppenbart att medborgarna inte förstått vidden av. Det kommer att skapa en trafikinfarkt i hela city, Kungsgatan stängs av för biltrafik, likaså Islandsbron. Detta är ännu ett dåligt förankrat beslut som vi bara sett en liten början av proteststormen mot.

Slutligen har vi det olyckligt saliga projektet konstmuseet. På denna fråga har styret spruckit och en minoritet i kommunfullmäktige försöker nu driva igenom frågan genom att göra så mycket åtgärder och utredningar att det inte finns någon återvändo när beslut om utökningen av verksamheten på slottet ska fattas. Att utnyttja en tillfällig majoritet i kommunstyrelsen, och att neka en majoritet i fullmäktige att ta upp frågan för beslut där kan måhända sägas vara juridiskt korrekt, men är knappast demokratiskt föredömligt.

Mot bakgrund av ovanstående frågar jag kommunstyrelsens ordförande Erik Pelling:

1. ~~Tycker du att ni som minoritetsstyre agerar med god ordning och reda, och demokratiskt föredömligt?~~
2. Är det demokratiskt att ensidigt gynna vänsterpartiet med ett andra kommunalråd, när partier som Centerpartiet och Sverigedemokraterna saknar kommunalråd?
3. Har det varit en demokratisk process enligt dig att trycka igenom planerna för 50.000 bostäder i Uppsala / Knivsta (varav 33.000 i södra Uppsala), samt planerna för spårväg i centrala Uppsala?
4. Har hanterandet av konstmuseets process skett demokratiskt, med tanke på att det finns en majoritet i kommunfullmäktige mot planerna på utbyggt konstmuseum på Uppsala slott?
5. Anser du att motionerna till kommunfullmäktige är en del av den kommunala demokratin och bör hanteras skyndsamt?

Jonas Segersam (KD)

2021-03-17

Förvaltning eller nämnd eller enhet
Kommunledningskontoret

Datum:
2021-04-15

Erik Pelling

Version/DokumentID:

Svar på interpellation om demokrati

Jonas Segersam (KD) ställer ett antal frågor om styrningen av kommunen i sin interpellation. Nedan svarar jag på de frågor som kommunfullmäktige har tillåtit interpellanten att ställa.

Är det demokratiskt att ensidigt gynna Vänsterpartiet med ett andra kommunalråd, när partier som Centerpartiet och Sverigedemokraterna saknar kommunalråd?

Detta är en fråga som vi har diskuterat väldigt mycket. Frågan om att ge Vänsterpartiet möjlighet till insyn som ett av de största oppositionspartierna i kommunfullmäktige har varit en ständigt återkommande debatt och jag känner inte att jag har duckat i den debatten.

Efter valet 2018 kom Mittenstyret, Vänsterpartiet (V) och Feministiskt Initiativ (FI) överens om en valteknisk samverkan samtidigt som V och FI fortsatte att vara oppositionspartier. Valteknisk samverkan med partier som inte är med i styret är inte helt ovanligt i kommunsverige, och det är helt naturligt att alla parter får ut något av en valsamverkan. Även Moderaterna, Centerpartiet och Kristdemokraterna bildade en valteknisk samverkan och framförallt Centerpartiet och Kristdemokraterna kom väl ut från den förhandlingen. Ett centerpartistiskt kommunalråd valdes. Interna problem i Centerpartiet gjorde att det valda kommunalrådet uteslöts från partiet och blev politisk vilde. Sverigedemokraterna deltog inte i någon valsamverkan. I det system vi sedan länge har haft i Uppsala gällande tillsättning av kommunalråd krävs att man är ett större parti alternativt att man förhandlar med andra partier.

Valet av ett ytterligare kommunalråd på deltid för V var en kompensation för de presidieposter som Västerpartiet förlorade.

Har det varit en demokratisk process enligt dig att trycka igenom planerna för 50.000 bostäder i Uppsala / Knivsta (varav 33.000 i södra Uppsala), samt planerna för spårväg i centrala Uppsala?

Ja det har varit och är en mycket demokratisk process! Kommunfullmäktige antog avtalet med staten i januari 2018 med bred majoritet. Det var i praktiken bara ett parti (Centerpartiet) som invände mot just antalet bostäder i avtalet. Några fler ställde sig mer tveksamma till teknikval när det gällde kollektivtrafiken.

Följande är citat från KD:s särskilda yttrande i detta ärende.

”Vi kristdemokrater välkomnar en satsning på fyrspår och spårvagn i Uppsala. Vi har under många år drivit på för att få ett spårvägssystem på plats, och tagit initiativ till att Uppsala är medlemmar i föreningen Sveriges Spårvagnsstäder. Inför valet 2014 var en ny pendeltågsstation söder om Bergsbrunna, försörjd med spårvagnsförbindelser till Gottsunda och Gränby vår viktigaste fråga på stadsbyggnadsområdet.”

”För det första ville vi se en sydligare placering av pendeltågsstation i Bergsbrunna där man då får undersöka möjligheten att ta en liten del av naturreservatet Lunsen som ligger närmast järnvägen. Genom att flytta pendeltågsstationen söderut får vi en ny bebyggelse som inte på samma sätt tar över värdefull jordbruksmark mellan Bergsbrunna och Danmarks kyrka (40 hektar enligt förslaget). Vi har också tidigare lyft idén om att lägga en del av järnvägen vid Bergsbrunna/Sävja i tunnel för att minska barriäreffekten och få ett bättre "Nya Uppsala" som denna nya stad kan bli.”

Jag har svårt att läsa in ett motstånd till 33 000 bostäder och spårväg i denna skrivning.

Efter beslutet om avtalet följde en valrörelse där de partier som var stolta över avtalet var tydliga och det parti som var negativt var lika tydligt.

Under det senaste året har många samrådsmöten skett i de sydöstra stadsdelarna. Många synpunkter har förts fram och vi har försökt att göra förbättringar som möter synpunkterna.

Dialogen kommer också att fortsätta. Nästa år är det allmänna val igen och jag kommer återigen vara tydlig med att jag lever upp till ingångna avtal. Att jag som kommunstyrelsens ordförande ser fyra spår till Uppsala som en avgörande faktor för Uppsalas fortsatta utveckling, att jag förordar en kollektivtrafik som förenklar vardagen för Uppsalaborna i enlighet med de utredningar som region och kommun gemensamt har genomfört och att den bostadsbrist som fortfarande råder i Uppsala måste byggas bort.

Har hanterandet av konstmuseets process skett demokratiskt, med tanke på att det finns en majoritet i kommunfullmäktige mot planerna på utbyggt konstmuseum på Uppsala slott?

Vår avsikt var hela tiden att fullmäktige skulle fatta beslut om investeringen i ett nytt konstmuseum. Däremot var beslutet vi fattade i kommunstyrelsen ett förhandlingsbeslut. Att vi skulle gå vidare med en part i förhandlingarna, istället för två. Något som har varit brukligt när det gäller flera andra ärenden/objekt. När det blev uppenbart att vi inte skulle kunna få majoritet för investeringsbeslutet i kommunfullmäktige drog vi tillbaka vårt ställningstagande.

Anser du att motionerna till kommunfullmäktige är en del av den kommunala demokratin och bör hanteras skyndsamt?

Ja! Här kan jag vara självkritisk. Naturligtvis ska motioner behandlas så snabbt det går. Jag har full respekt för att det är oppositionens verktyg för att lägga förslag och att det är en viktig del av demokratin. Jag blev själv väldigt provocerad när mina motioner tog alldeles för lång tid under min tid som oppositionspolitiker.

Däremot behöver vi också ha en gemensam respekt för att det ibland måste få ta tid. Det kan finnas flera orsaker till att en motion inte hanteras skyndsamt. Förslaget i motionen kan vara komplext, så att det i praktiken krävs en nämndövergripande utredning kring frågan. Under det senaste året har flera av de tjänstepersoner som vanligtvis är våra experter på motionernas sakområden, varit upptagna med att arbeta med krishantering. Men jag lovar bättring.

Erik Pelling (S)

Kommunstyrelsens ordförande

Interpellation om Örsätraskogens naturreservat

Uppsala kommuns nyaste naturreservat inrättades i april 2017, när Örsätraskogen bildades. Reservatet ligger i Jumkil, utmed en av Linnéstigarna.

I beslutet som Plan och byggnadsnämnden hanterade, och som kommunfullmäktige fattade, betonas områdets höga naturvärden. Därtill uppges ett av syftena med bildandet vara *"att tillgodose behovet av ett attraktivt skogsområde som ännu kan förknippas med Linnés arbete i fält och det vetenskapshistoriska värdet av detta, för allmänhetens friluftsliv och naturupplevelse."*

Detta syfte ska bland annat uppnås genom åtgärder ska vidtas *"för att underlätta allmänhetens tillgänglighet genom anläggning, uppmärkning och underhåll av stigar, sittbänkar, spänger eller enkla broar över bäcken och informationsskyltar."* Detta fastställs också i den förvaltningsplan som fastställts och sänts in till Naturvårdsverket, vilken Länsstyrelsen i Uppsala har tillsyn över.

Den som besöker Örsätraskogen idag finner dock att tillgängligheten för besökare till reservatet har försämrats. Den parkeringsplats som är lättast att nå från Uppsala, i byn Nybygget vid östra ingången, har tagits bort. Enligt den lokala vägföreningen har kommunen inte velat ersätta markägaren för upplåtande av platsen, liksom att föreningen inte fått några bidrag för att hålla vägen fram till reservatet öppen.

Den enda parkeringsplats som finns ligger istället på Örsätraskogens västra sida. Den nås genom att köra längre utmed väg 272 ifrån Uppsala och – om man vet exakt var eftersom det inte finns några skyltar eller markeringar – köra 5 km på olika skogsvägar. Parkeringen rymmer som mest 5 bilar och delas med besökare till det intilliggande naturreservatet Fäbods mossen. Därifrån väntar en 2,5 km lång promenad fram till Örsätraskogens reservatsgräns. Väl där kan besökarna se att det finns inga nya stigar upprättade, inga skräpkorgar eller några utflyktsbord man kan sitta vid.

Coronapandemin blyxtbelyser vikten och behoven av de kommunala naturreservaten. Att göra allmänhetens tillgång till dem så smidig som möjligt, borde vara en högt prioriterad uppgift. Det är dessutom Uppsala kommuns skyldighet att de förvaltningsplaner som upprättats, följs.

Jag vill därför fråga Plan- och byggnadsnämndens ordförande Ylva Stadell (S):

- Hur har Uppsala kommun arbetat för att uppnå syftena med bildandet av Örsätraskogens naturreservat sedan 2017?
- Är kommunen beredd att återuppta förhandlingarna med vägförening och markägare i Nybygget i syfte att få en parkeringsplats för besökare av naturreservatet?
- Vilka planer finns det på att underlätta allmänhetens tillgänglighet till Örsätraskogen vad gäller anläggning, uppmärkning och underhåll av stigar, sittbänkar, spänger eller enkla broar över bäcken och informationsskyltar?

Mattias Johansson (C)

Kommunalråd
Rickard Malmström (MP)

2021-05-25

Svar på interpellation angående Örnsätraskogens naturreservat

Interpellanten ställer följande tre frågor:

- Hur har Uppsala kommun arbetat för att uppnå syftena med bildandet av Örnsätraskogens naturreservat sedan 2017?
- Är kommunen beredd att återuppta förhandlingarna med vägförening och markägare i Nybygget i syfte att få en parkeringsplats för besökare av naturreservatet?
- Vilka planer finns det på att underlätta allmänhetens tillgänglighet till Örnsätraskogen vad gäller anläggning, uppmärkning och underhåll av stigar, sittbänkar, spänger eller enkla broar över bäcken och informationsskyltar?

Uppsala kommun beslutade år 2017 om att bilda naturreservatet Örnsätraskogen. I samma beslut förordnade Kommunen att Upplandsstiftelsen (US) ska förvalta naturreservatet. US är också fastighetsägare till marken där naturreservatet ligger. Genom naturreservatet går Linnéstigen Jumkilsvandringen. Kommunen och US har även en överenskommelse med Jumkils IF som hjälper till med enklare tillsyn som ex. framkomlighet. Då det är ett kommunalt beslutat naturreservat är Miljö- och hälsoskyddsnämnden ansvarig tillsynsmyndighet.

Det finns en informationstavla om naturreservatet vid parkeringen och två stycken inne i själva naturreservatet. En informationstavla om Linnéstigen finns också i naturreservatet. Vid Ullerängens IP finns en informationsskylt och därifrån går också en uppmärkt stig fram till naturreservatet. Det finns inga skräpkorgar i området utan besökare uppmanas ta med sitt skräp hem. Längs Linnéstigen finns det soffor men det finns inget utflyktsbord i naturreservatet. Detta beror på att området tyvärr har drabbats hårt av granbarkborreangrepp och det därför inte är lämpligt att sätta ut rastbord eller bänkar. Längre fram kan det vara möjligt att anordna en rastplats.

Uppsala kommun och US har länge fört en dialog med markägaren för den gamla parkeringen vid Nybygget, men inte lyckats nå en överenskommelse. Eventuellt kan diskussion om parkering tas upp i framtiden. En ny parkering har istället anlagts väster om naturreservatet vid Jakobsdal och det är ca 1 km vandring längs Linnéstigen därifrån för att nå naturreservatet. Det är även möjligt att ta sig till naturreservatet via Ullerängens IP.

Upplandsstiftelsen har andelstal i vägföreningen som motsvarar skogsinnehavet i reservatet. Diskussioner har förts med vägföreningen om att Upplandsstiftelsen kan stå för en större kostnad än vad andelstalet anger för att täcka upp för trafik från besökare. Då det inte har varit möjligt att erbjuda en parkering för reservatet i anslutning till vägen har Upplandsstiftelsen inte möjlighet att betala vägföreningen utöver det som andelstalet anger.

Då naturreservatet förvaltas av US är det främst US ansvar att utföra åtgärder enligt skötselplanen. US betalar årligen en avgift till vägföreningen som grundar sig på andelstalet. Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald, vårda, återställa och bevara värdefulla naturmiljöer samt tillgodose behovet av områden för friluftslivet. Enligt föreskrifterna och skötselplan får ingen avverkning ske i området vilket gör att det inte är tillåtet att ta ned träd, annat än riskträd i närheten av stigen. Eftersom det är många riskträd kring bäckravinen bör människor inte ledas in där och därför har inte stigen på kartan på informationstavlan märkts upp ännu.

De större insatser som gjorts är:

- Utmärkning av naturreservatet
- Uppsättning av informationsskyltar
- Anläggande av mindre bro över bäcken
- Träd som utgör en säkerhetsrisk för förbipasserande på stigen har tagits ned.
- Uppmärkning av stig på andra sidan bäcken, i samråd med Jumkils IF.
- Anläggande av P-plats vid Jakobsdal (ansvarig U:a kommun)
- Vägvisning från Ullerängens idrottsplats

Utöver ovan nämnda åtgärder finns information om området på US och Länsstyrelsens hemsida. Området finns också på Naturkartan.se. Vid väg 272 finns en hänvisningsskylt till Linnéstigen men inte till naturreservatet.

Rickard Malmström (MP), ordförande gatu- och samhällsmiljönämnden

Interpellation om Örsätraskogens naturreservat

Uppsala kommuns nyaste naturreservat inrättades i april 2017, när Örsätraskogen bildades. Reservatet ligger i Jumkil, utmed en av Linnéstigarna.

I beslutet som Plan och byggnadsnämnden hanterade, och som kommunfullmäktige fattade, betonas området höga naturvärden. Därtill uppges ett av syftena med bildandet vara *"att tillgodose behovet av ett attraktivt skogsområde som ännu kan förknippas med Linnés arbete i fält och det vetenskapshistoriska värdet av detta, för allmänhetens friluftsliv och naturupplevelse."*

Detta syfte ska bland annat uppnås genom åtgärder ska vidtas *"för att underlätta allmänhetens tillgänglighet genom anläggning, uppmärkning och underhåll av stigar, sittbänkar, spänger eller enkla broar över bäcken och informationsskyltar."* Detta fastställs också i den förvaltningsplan som fastställts och sänts in till Naturvårdsverket, vilken Länsstyrelsen i Uppsala har tillsyn över.

Den som besöker Örsätraskogen idag finner dock att tillgängligheten för besökare till reservatet har försämrats. Den parkeringsplats som är lättast att nå från Uppsala, i byn Nybygget vid östra ingången, har tagits bort. Enligt den lokala vägföreningen har kommunen inte velat ersätta markägaren för upplåtande av platsen, liksom att föreningen inte fått några bidrag för att hålla vägen fram till reservatet öppen.

Den enda parkeringsplats som finns ligger istället på Örsätraskogens västra sida. Den nås genom att köra längre utmed väg 272 ifrån Uppsala och – om man vet exakt var eftersom det inte finns några skyltar eller markeringar – köra 5 km på olika skogsvägar. Parkeringen rymmer som mest 5 bilar och delas med besökare till det intilliggande naturreservatet Fäbodsmossen. Därifrån väntar en 2,5 km lång promenad fram till Örsätraskogens reservatsgräns. Väl där kan besökarna se att det finns inga nya stigar upprättade, inga skräpkorgar eller några utflyktbord man kan sitta vid.

Coronapandemin blyxtbelyser vikten och behoven av de kommunala naturreservaten. Att göra allmänhetens tillgång till dem så smidig som möjligt, borde vara en högt prioriterad uppgift. Det är dessutom Uppsala kommuns skyldighet att de förvaltningsplaner som upprättats, följs.

Jag vill därför fråga Plan- och byggnadsnämndens ordförande Ylva Stadell (S):

- Hur har Uppsala kommun arbetat för att uppnå syftena med bildandet av Örsätraskogens naturreservat sedan 2017?
- Är kommunen beredd att återuppta förhandlingarna med vägförening och markägare i Nybygget i syfte att få en parkeringsplats för besökare av naturreservatet?
- Vilka planer finns det på att underlätta allmänhetens tillgänglighet till Örsätraskogen vad gäller anläggning, uppmärkning och underhåll av stigar, sittbänkar, spänger eller enkla broar över bäcken och informationsskyltar?

Mattias Johansson (C)